

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่องการประเมินการเพิ่มผลผลิตของโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง ในบทนี้กล่าวถึงการดำเนินการศึกษา อันประกอบด้วย แผนการดำเนินงาน ขอบเขตการวิจัย ขอบเขตประชากรที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา วิธีการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

แผนการดำเนินงานและขอบเขตการวิจัย

แผนการดำเนินงาน

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาตามแผนการดำเนินงานดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลเบื้องต้น โดยค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือตำราเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รายงานประจำปี และงบการเงินของโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลังรวม 5 ปี (ปีงบประมาณ 2547-2551)
2. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกในด้านลักษณะ และวิธีการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ และรายงานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตของโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง
3. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล
4. จัดทำและนำเสนอรายงาน

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตเนื้อหา

1. ศึกษาปริมาณการผลิต ประมาณการจำหน่าย ปริมาณการจำหน่าย และราคาบุหรี่ ปีงบประมาณ 2547 – 2551 และศึกษาความสำคัญของโรงงานยาสูบกับภาครัฐ
2. นำงบการเงินของโรงงานยาสูบจำนวน 5 ปี ปีงบประมาณ 2547-2551 มาสรุป เพื่อนำไปวิเคราะห์ ผลผลิตของโรงงานยาสูบ
3. ประเมินผลผลิตของโรงงานยาสูบ จากข้อมูลในงบการเงินตามข้อที่ 2
4. วิเคราะห์แนวทางลดต้นทุนของโรงงานยาสูบด้วยแนวคิดวิธีการต้นทุนเป้าหมาย โดยวิเคราะห์จากกิจกรรมต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ที่ทำให้เกิดต้นทุนและวิเคราะห์การใช้ต้นทุนแต่ละช่วงชีวิตผลิตภัณฑ์ คือตั้งแต่ช่วงแนะนำ ช่วงการเจริญเติบโต ช่วงการเจริญเติบโตเต็มที่และช่วงถดถอย

ขอบเขตประชากร

ประชากรในการศึกษานี้ ได้แก่ ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเพิ่มผลผลิตโรงงานยาสูบ เป็นจำนวน 6 หน่วยงาน รวมทั้งสิ้น 20 คน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ เลือกแบบเจาะจง (Purposeful Sampling) ดังนี้

หน่วยงาน	จำนวนรวม	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ฝ่ายวิจัยและพัฒนา	7	3
ฝ่ายพัฒนาธุรกิจ	5	2
ฝ่ายบัญชีและการเงิน	9	4
ฝ่ายโยธา	10	4
ฝ่ายผลิต	11	4
ฝ่ายตลาด	8	3
รวม	50	20

วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาข้อมูลที่รวบรวมจาก 2 แหล่งข้อมูล คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นแนวทางในการสอบถามผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเพิ่มผลผลิตโรงงานยาสูบ เป็นจำนวน 6 หน่วยงาน รวมทั้งสิ้น 20 คน

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีและงบการเงินของโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง ทั้งหมด 5 ปี (ปีงบประมาณ 2547-2551) ข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร วารสาร บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเพิ่มผลผลิตโรงงานยาสูบ และแนวทางคำถามในการสัมภาษณ์ที่ใช้แบ่งเป็น 6 แนวทางตามหน่วยงาน ดังนี้

หน่วยงานที่ 1 ฝ่ายวิจัยและพัฒนา สัมภาษณ์ถึงการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์เดิม และผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อรองรับความต้องการของลูกค้า

หน่วยงานที่ 2 ฝ่ายพัฒนาธุรกิจ สัมภาษณ์ถึงการวางแผนกลยุทธ์ในการลดต้นทุน การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กร รวมถึงแนวทางในการรักษาความสามารถในการสร้างกำไรอย่างยั่งยืน

หน่วยงานที่ 3 ฝ่ายบัญชีและการเงิน สัมภาษณ์ถึงรายการภาษีที่นำส่งรัฐ เงินนำส่งคลัง รวมถึงข้อมูลที่แสดงในงบการเงินปีงบประมาณ 2547-2551

หน่วยงานที่ 4 ฝ่ายโบายา สัมภาษณ์ถึงกระบวนการจัดหาโบายาสูบ เพื่อให้ได้โบายาที่มีคุณภาพและมีปริมาณตามต้องการ ปัญหาและอุปสรรคของการจัดหาโบายาสูบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางในการจัดหาโบายาสูบในอนาคต และแนวทางการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในกระบวนการจัดหาโบายาสูบในอนาคต

หน่วยงานที่ 5 ฝ่ายผลิต สัมภาษณ์ถึงกระบวนการผลิตบุหรี แนวทางการเพิ่มผลผลิต การควบคุมไม่ให้เกิดของเสีย การวางแผนการผลิตในการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างคุ้มค่า ปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการผลิต แนวทางแก้ไขปัญหา / อุปสรรค ของกระบวนการผลิต ความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางของกระบวนการผลิตในอนาคต แนวทางการนำเทคโนโลยีทันสมัยเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิตในอนาคต

หน่วยงานที่ 6 ฝ่ายตลาด สัมภาษณ์ถึงกระบวนการบริหารงานขาย กลยุทธ์ในการรักษาส่วนตลาด (Segmentation) และส่วนแบ่งตลาด (Market Share) การเปลี่ยนแปลงราคาขายบุหรี ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงราคาขายบุหรี จำนวนการประมาณการจำหน่ายบุหรี และปริมาณที่จำหน่ายได้จริงปีงบประมาณ 2547-2551 แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เดิมและผลิตภัณฑ์ใหม่ ปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการด้านการตลาดของโรงงานยาสูบ แนวทางแก้ไขปัญหา / อุปสรรค ของกระบวนการด้านการตลาด ความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางของตลาดบุหรีในอนาคต แนวทางการนำเทคโนโลยีทันสมัยเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิตในอนาคต

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ผลการประเมินผลผลิตภาพของ โรงงานยาสูบตามแนวคิดการวัดผลการดำเนินงานโดยข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์เป็นข้อมูลจากรายงานประจำปีของโรงงานยาสูบปีงบประมาณ 2547 – 2551 และการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. วิเคราะห์การจัดการการเพิ่มผลผลิต (Managing Productivity) จากสัดส่วนของผลผลิตต่อปัจจัยการผลิต ผลผลิตได้แก่ปริมาณการผลิตบุหรี่ ส่วนปัจจัยในการผลิตได้แก่ ค่าใช้จ่ายรวม ต้นทุนขาย ค่าแสดมปียาสูบ เงินนำส่งรัฐในรูปภาษีและกองทุน ค่าใช้จ่ายในการขาย ค่าใช้จ่ายในการบริหาร ค่าใช้จ่ายโรงพยาบาล และค่าใช้จ่ายอื่นๆ

2. วิเคราะห์ประสิทธิผลการจัดการตลาด (Managing Marketing Effectiveness) จากการวิเคราะห์ผลต่างราคาจากราคาจริงกับราคาขายตามงบประมาณ และวิเคราะห์ผลต่างปริมาณจากปริมาณขายจริงกับจำนวนขายตามงบประมาณ โดยนำข้อมูลการสัมภาษณ์ฝ่ายตลาดมาร่วมวิเคราะห์

3. วิเคราะห์ปัจจัยการเติบโต (Growth Factor) จากจำนวนขายปีปัจจุบันเทียบกับจำนวนขายปีก่อน ปีปัจจุบันคือปีงบประมาณที่ทำการวิเคราะห์ ปี 2547 – 2551 ปีก่อนคือปีก่อนปีปัจจุบันที่ทำการวิเคราะห์

4. วิเคราะห์ปัจจัยราคาขายที่เกินกว่าต้นทุนที่เปลี่ยนแปลง (Price Recovery Factor) จากราคาขายปีปัจจุบันเทียบกับราคาขายปีก่อน ปีปัจจุบันคือปีงบประมาณที่ทำการวิเคราะห์ ปี 2547 – 2551 ปีก่อนคือปีก่อนปีปัจจุบันที่ทำการวิเคราะห์

5. วิเคราะห์ปัจจัยการเพิ่มผลผลิต (Productivity Factor) จากการสัมภาษณ์ฝ่ายวิจัยและพัฒนา ฝ่ายพัฒนาธุรกิจ ฝ่ายโยธา ฝ่ายผลิต และฝ่ายตลาด ถึงปัจจัยที่ช่วยเพิ่มผลผลิตองค์กร

วิเคราะห์ต้นทุนเป้าหมาย จากราคาที่แข่งขันได้ในตลาด(ราคาขายของกลุ่มแข่งขัน) เทียบกับกำไรที่ต้องการ เพื่อดูต้นทุนเป้าหมายขององค์กร ว่าควรปรับราคาขายขึ้นถึงระดับคู่แข่ง หรือปรับราคาลดลงจนถึงราคาต้นทุนเป้าหมายหากอยู่ในตลาดแข่งขันสมบูรณ์ หากไม่สามารถปรับเรื่องราคาขายได้ต้องวิเคราะห์ปรับลดต้นทุนองค์กรเพื่อให้ได้กำไรสูงสุด

วิเคราะห์ความสำคัญของโรงงานยาสูบกับภาครัฐ จากการสัมภาษณ์ฝ่ายตลาดได้แก่ ข้อมูลส่วนแบ่งตลาดบุหรี่ โรงงานยาสูบกับบุหรี่ต่างประเทศ อัตราการปรับขึ้นภาษีสรรพสามิต รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่เป็นข้อจำกัดของการจำหน่ายบุหรี่ และจากการสัมภาษณ์ฝ่ายบัญชีและการเงินถึงเงินนำส่งรัฐทุกประเภท ได้แก่ ข้อมูลภาษีทุกชนิดที่นำส่งรัฐ และเงินกองทุนต่างๆ ที่นำส่งผันแปรตามภาษีต้องนำส่ง รวมถึงเงินนำส่งรัฐคิดจากยอดกำไรสุทธิประจำปี ที่นำส่งรัฐตามการคำนวณของสำนักงานนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.)